Tizenkettődik évfolyam. 162. szám. Kolozsvár, szombat, julius 18. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK" ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy ⊏ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilletéket minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A fiumei botrány.

Tegnap közöltük Ugron Gábor interpellatióját, melyet Szápáry miniszterelnökhöz intézett Ugron a fiumei botrányos tüntetés ügyében. E botrány annál is inkább megdöbbentő, mert éppen a király jelenlétében történt és mert katonák és katonatisztek szövetkeztek a horvátokkal, hogy ezo'romba és vakmerő tüntetést végrehajtsák.

Midőn a király Fiumében a Casino patriotticóba ment, a horvátok áttörték a rendőrök kordonját s fülbásogató zsivió kiáltásokkal botrányoztatták a király ünneplésére összegyült népet. Ezen tüntetésben résztvett a 79-ik gyalogezred legénysége és tisztikara is. A tüntetések során bántalmazták a békés olasz polgárokat, az „éljen"-t és „evviva" kiáltozó fiumai tanulókat s a tisztek közül — a 79-ik sorezredből egy nyiltan fejezte ki ama vágyat, hogy szeretné a magyar érzelmüeket a saját felelősségére leseretezni.

Ily hallatlanul megsérteni a magyar király látogatásának jelentős ünnepélyét s ennyire semmibe sem venni a magyar állam presztizsét és méltóságát, csak oly rakonczátlan néptől telik ki, mint a horvát, mely azt képzeli, hogy annál több joga van dühöngni minden ellen, ami magyar, minél inkább dédelgeti a magyar kormány azt a fészket, melyet Horvátországnak hívnak s melyből a kedves horvát testvérek egész Magyarországot kormányozni, kiszipolyozni, sértegetni és felfalni akarnák.

És ami nagyon csodálatos a dologban, a magyar miniszterelnök, ki lent járt a királlyal Fiumében, még most sem kapott hivatalos jelentést a horvát garázdálkodokról. Legalább gróf Szapáry Gyula ezzel válaszolt a hozzá intézett interpellácziókra.

Nagyon különös. A horvát urak Fiumében, ugy szólván, megdobálják a magyar állameszmét s ezt tudja mindenki, de az, akinek Magyarország méltóságát és jogait képviselnie kellene, az meg semmit sem tud. Fiumében durván sértegetik a magyar hazához hű alattvalókat s a magyar kormány feje a helyett, hogy már eddig erélyesen intézkedett volna, még nem tud semmit sem hivatalosan. A cs. és királyi közös hadsereg tagjai nyiltan és vakmerően tüntetnek a magyar állameszme, a magyarok ellen s a hadsereg legfőbb hadurának egyik minisztere még ma sem tud semmit hivatalosan! Gyönyörü állapotok. Bulgáriában vagy Albániában elfognak a rablók egy gazdag turistát s harmadnapra az illető állam, melyhez a turista tartozik, már erélyes lépéseket tesz a rablók ellen s Fiumében, magyar területen, mely a miénk, a magyar korona kiégészitő alkatrésze, sértegetik rakonczátlan horvátok a magyar közjogot, a korona ősi jogát, az apostoli király hallatára Horvátország földjeként jelzik Fiumét s a magyar miniszterelnök még semmit sem tud hivatalosan!

Fiume Magyarországé, magyar terület; törvények és országgyülési határozatok kötelességévé teszik a magyar kormánynak, hogy hasonló tüntetések és események előfordulását megakadályozzák, vagy rögtön megbüntessék a legnagyobb szigorral, mert az ország nem várhat évekig elégtételre, mert ez által a magyar jogar tekintélye szenved csorbát — s ime Szapáry még maig sem tud semmit hivatalosan.

Mikor fog már egyszer a magyar kormány kellő és teljes erélylyel fellépni Horvátország és a horvátok ellen? Mikor fogja már megszabaditni Fiumét a horvát nemzetiségi és panszlavisztikus hordák támadásaitól? Vagy nem bir Magyarország a horvátokkal? Avagy van oka, kimélni őket, midőn ő tartja bennök a lelket; s midőn Magyarország kegyelméből élve, megmarják minduntalan azt a kezet, mely a mindennapi kenyeret nyujtja feléjük?!

Türheti-e a magyar állam, hogy azok támadjanak ellene, kiknek kötelességük, feladatuk a monarchia fennálló törvényeit, jogait, birtokait védeni? Azok, kik esküt tettek le, hogy az egy fejedelem alatt álló monarchia mindkét államát külső és belellenség ellen megvédik?

Valóban szomoru dolog, hogy a magyar miniszterelnök nem tud még semmit hivatalosan a fiumei tüntetésről s igy nem is volt talán ideje töprenkedni és szomorogni a felett, hogy kormányzása alatt mily sérelmet ejtettek a horvátok a magyar állam eszmén.

A képviselőház hangtalanul fogadta Szapáry ama válaszát, melyben jelenti, hogy még semmi jelentése sincs, mintha ez az eset épolyan lenne, mint hivatalnoknak a hivatalos hatalommali visszaélése, egy nagyobb baleset; mintha a miniszterelnöknek nem azonnal kellett volna intézkednie ez ügyben, mihelyt magán uton, vagy a lapokból értesült a tüntetésről. Itt nem egy csekély interpellátióról van szó. Az interpelláczió tárgya: a tüntetés nagy horderejü Fiuméra és az országra nézve is, mert a tüntetés azt igazolja, hogy Fiumében aknamunkát végeznek s hogy a kedves horvátok még máig sem mondtak le alaptalan vágyukról Fiume iránt.

Ha a magyar kormány gyorsan, példásan és erélyesen nem jár el ez ügyben, akkor koczkáztatja azok hajlamát és rokonszenvét is, akik lelkesülten tartják és hirdetik magukat magyaroknak Fiumében s tápot ád a horvátoknak, kik lépten-nyomon készek az ily cselekvésre. Szükséges továbbá a példás és erélyes intézkedés azért is, mert Magyarország nem türheti, hogy a pénzén tartott cs. és kir. közös hadsereg tagjai ellene forditsák azt a fegyvert, melyet csak az ország és király védelmére vonhatnak ki.

Nagyon szomoru, hogy egy kormányelnöknek ily esetben meg van kötve a keze a hivatalos jelentés beérkeztéig s addig hivatalból se nem láthat, se nem hallhat, se nem felelhet, se nem cselekedhetik!

Politikai hirek.

A képviselőház zárszámadási bizottsága csütörtökön Rakovszky István elnöklete alatt ülést tartott, melyben tárgyalás alá vette a pénzügyminiszter jelentését a mult évben, valamint a számvevőszéknek idei első évnegyedben előfordult tulkiadásokról szóló jelentéseit, a melyeket Földváry Miklós előadó indokolt. A tételek bekató megvitatása után a bizottság a jelentéseket tudomásul vette, azzal a megjegyzéssel, hogy ama minisztériumok, a melyek indokolást nem nyujtottak be, jövőre a tulkiadásokat indokolják; továbbá, hogy tekintettel a nyugdijtételek emelkedésére, a bizottság felhivja a kormány figyelmét, hogy a nyugdijazásokat a lehető legszükségesebbekre korlátozza. — Ezek olyan dolgok, melyeket a zárszámadási bizottság évről-évre be szokott venni a jelentésébe, de foganatját eddig még nem láttuk.

Képviselőválasztás. Nagykükülllőmegye szent-ágotai választókerületében tegnapelőtt volt a Bausznern Guidó főispáni kinevezése következtében megürült orsz. képviselői állásra a választás, mely alkalommal Schreiber Frigyest szabadelvü-párti programmal egyhangulag képviselővé választották. A megválasztott képviselő nem uj tagja a háznak, a mennyiben 1874-ig már tagja volt a képviselőháznak, majd államszolgálatba lépett és mint belügyminiszteri tanácsos vonult nyugdijba.

Stambulov visszalépése. Mint Belgrádból értesitenek Stambulov bolgár miniszterelnök a napokban nála megjelent politikai előkelőségek előtt kijelentette, hogy ha a szobranye megnyitásáig a fejedelem elismerése be nem következik, ő visszalép, a kormányt átadja az ellenzéknek és a politikától teljesen visszavonul.

A megingott franczia kormány. A franczia kamara csütörtöki ülésében Laur képviselő interpellálni kivánt az utlevél-kérdés ügyében. Ribot külügyminiszter ellenezte az interpellácziót s annak elhalasztását kérte; a kamara azonban 288 szavazattal 203 ellenében elvetette a halasztási inditványt, minek következtében Laur holnap teszi meg interpelláczióját.

A T. Ház.

— Saját tudósitásunk. —

Bpest, jul. 17

Egyedül a kormánypárt az, a melyik megbánta, hogy belement a nyári vitába. A kormánypárt kezdi unni magát szőrnyen s a miniszterelnök makacsságát szivében mindenki elitéli. A Szápáry pártja nincs hosszas és kitartó munkához szokva. Minden a mit tenniök kellett, csak a szavazásban állott. Igaz, hogy most sem követelnek (mert hiszen hiába is követelnének) tőlük egyebet, de tétlen embereknek a tétlenség is unalmára válik különösen kánikulában, a mikor sokkal kellemesebb a fürdők, vagy a faluk kellemes zöldje közt hüselni.

A függetlenségi párt pedig nem sokat csinál e különös nyári vitából. E párt munkához, küzdelemhez van szokva s szinte gyönyörüséget szerez neki, a mint naponként végig ver az ellustult mámeluk táboron, a mely e harczolásnak csak a szavazás és turnussos módját ismeri, de a mely a beszédnek, az igazságnak hatalma és meggyőző erejével nem szokott törődni.

Ugy látszik, hogy Szápáryt cserbe hagyta az a számitása is, hogy az ellenzék gyöngül el. Ugy látszik, hogy a kormányelnök nem vetett számot azon körülménynyel, hogy azok a kikkel ő puhult katonáival szemben áll: valamennyirn harczedzett bajnokok, kiknek vezérei ugyancsak sokszor eldöngették a kegyelmes urat is.

A mai ülésen is a czimvitát folytatták.

Szederkényi Nándor, Hoitsy Pál, Szalay Károly, Petrich Ferencz és Farkas Imre szálltak sikra sikerült beszédekben a törvényjavaslat ellen.

Szederkényi Nándor módositást nyujtott be, mely szerint a czim igy hangzanék: „A vármegyei önkormányzat és a közigazgatás rendezése."

Szalay Károly erős tartalmu beszédben ostorozza a többség erőszakoskodását, a melynek ereje nem elveiben, hanem a numerusokban fekszik.

A függetlenségi párt részéről ma is öt szónok beszélt a javaslat ellen és mindenik meggyőző érvekkel mutatta ki a javaslat ferdeségeit, veszélyességét. Ez öt beszéd ellenében egyetlen egy ember akadt: Beöthy Algernon és ez is egyetlen egy mondattal állott elő, a mi viczcznek beválhatott, de nem vált be argumentumnak. A turnus búsan hallgat, szunyokál és bólingat. Egyet sem aggaszt a jövő gondolata, mert immár tisztában vannak azzal, hogy ha bukik Szápáry, ha marad ők mindenkép megmaradnak azoknak a mik: szavazóknak.

Mert jusson kormányra akárki: szüksége lesz Fejbolintó Bálintokra és Suttyomberki Dáriusokra.

Ülés végén Csáky Albin vallás és közoktatásügyi miniszter nyujtotta be törvényjavaslatát a tanitói nyugdij ügyben.

Végre a tanitóknak is megcsillant a jobb idők boldog reménye. Rég igérte a miniszter, még régebben várták a tanitók ezt a pillanatot.

A javaslat az országos tanitói nyugdijalap tagjainak és ezek özvegyeinek végellátását javitani czélozza.

A javaslatot, melyet minden oldalon helyesléssel fogadtak, a közoktatásügyi és pénzügyi bizottságokhoz utasitják.

Az ülés délután 2 órakor óriási hőségben oszlik fel. A kormánypárti turnus lehangolva szárnyaszegetten kászolódik s erősen kirivik, hogy megunta várakozni Szápáryért.

A „Ház' elnöke — nyugdijban.

Péchy Tamásra a magyar képviselőház elnökére ez idő szerint keserves napok járnak.

Nem elég, hogy minden pillanatban ki van téve a parlamenti küzdelmek kereszttüzének, még hozzá beteg is. Ha valakire ugy ő rá férne egy kis parlamenti nyugalomra.

De minden betegség daczára, pontosan teljesiti rendkivül nehéz s nagy körültekintést igénylő feladatát. Köszönet azonban nincs benne. A kormánypárt pretoriánusai nyilt gorombaságokkal tüntetik ki elégületlensé-

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA".

1891. Julius 18.

Turul madár . . .

Turul madár, messze, messze,
Várak düledékein —
Ott gunnyaszt a hősök sirján,
Mult dicsőség éjjelin . . .
Tépdelt szárnnyal napba nem szall,
Jobb időt és szárnynövést vár . . .
Néz a szélső távolig,
Mint a költő álmodik . . .

Hun királytól Pontusz partig
Szállnak édes álmai:
Szive lázong, mint a tenger
Hánykodó hullámai . . .
Aztán szárnya összecsattan,
Gunyos kaczaj zug e hangban
S mintha szóllana felém
S én e hangot érteném:

Jó hegedős! minek a dal? . .
Tedd le azt a hegedőt!
S a mult idők emlékeit
Boritsd rá, mint szenfedőt . . .
Magyar érzés, honszerelem,
Idegen hang, ösmeretlen . . .
— Meg nem értik szent dalod,
Bátran abba hagyhatod . . .

Rég kiment már a divatból
Hegedősök éneke! . .
Lángra gyujtó jó magyar dalt
Ma, ugyan ki értene?! .
Bécsbe készül az a kóta,
Melyen zeng a magyar nóta:
Közösügyes minden itt,
Más dal, más virág virit! . .

1891. julius 7-én.

RÉDIGER GÉZA.

Uti táskámból.

Irta: ENDRŐDI SÁNDOR.

V.

Egy előadás.

„. . . . A föld nagy, szinte elképzelhetetlen időközökben fokonkint veszti természetes, benső melegét s hül csendesen. E hülési folyamat a sarkoknál vette kezdetét s figyelemmel nem kisérhető lassusággal, észrevétlen az egyenlitő felé huzódik. Évmilliók mulva a délszaki tájak ormait és mezőit vastag jégtakaró pánczélozza be s az a szinpompázó, bizarr, buja növényzet, mely most ott duzzad az erőktől, elsilányul, mint a körötte fokonkint satnyuló ivadék. A büszke banánok, pálmák, agavéák helyét a hitvány izlandi zuzmó foglalja el, — a vad pruirick lengő füveiből hirmondónak nem marad más, mint sárga és szürke mohacsomók, — az oroszlánok barlangjában havasi mormotér keres menedéket s az ember csak árnya lesz önmagának. E szomoru, hangtalan vidékre hideg, fehér sugarakat lövell a Nap s rémesen fogja megvilágitani egy nagy, de mindörökre elnémult czivilizatió romjait. Az Atlanti oceán aequtori vonalán haragos viharoktól üzött jéghegyek verődnek s rohannak össze . . . Sehol, egyetlen gálya . . . pusztulás és roncs mindenütt. Évmilliók mulva az egyenlitő tájain egy magányos eszkimó hórétegek közé vájt kunyhójának küszöbénél üldögélve s szorongó lélekkel, bizalmatlan tekintettel révedezve a fáradtan alámerülő nap utolsó sugarain — fogja bezárni az emberiség történelmét . . . ."

*

Oly élénken emlékemben vannak e borzasztó szavak, mintha csak tegnap hallottam volna őket. Pedig husz év előtt hallottam Du-Boy Reymond szájából a berlini egyetemen. Láng Lajost, a mostani államtitkárt majdnem a hideg rázta ki mellettem; König Gyulának, a jelenlegi müegyetemi tanárnak, a ki ekkor Verulami Bacóról irt egy tragédiát, leesett a pápaszeme az orráról s nyitva maradt a szája; az én hátamat is borzongatta az itéletnapi fuvalom . . .

A nagy előadási terem, melyet sárga gázlángok sugaraztak be, tele volt a szorongásig. Az első padokat galamb-ősz, tisztes aggok, tudományért lelkesedő, tekintélyes férfiak foglalták el, — utánuk jött a fiatalság, szorgalmas, lelkes tanulók, kik elméjük egész odaadásával csüngtek a nagynevü s népszerü tanár előadásán. A terem falaihoz létrák voltak támasztva és e létrák majd minden fokán egy-egy tudományszomjas fiatal ember állt vállait nekivetve felsőbb szomszédja lábszárainak. Mozdulatlan csoportokban, festőileg szegélyezték a termet s szinte leragyogott arczukról a boldogság, hogy hallhatják és láthatják azt a komoly kis embert, a ki — bár állva prelegált — a khatedrája köré nyomuló tömegből alig vált ki egy félfejjel.

Mikor ama rettenetes tartalmu, komor végszavak elhangzottak: olyan csend lett, hogy egy felröppenő légy zizegését is meglehetett volna hallani. Mindenki arra a szörnyü napra gondolt s képzeletével egy pillanat alatt megjárta az előtte vajudó év milliókat, hogy tanuja lehessen az utolsó ember könnyeinek, melyek örök álomba siratják a fáradt, elvénült világot.

*

Azóta sokszor gondoltam a kihülés e kérlelhetetlen folyamatára s most, hogy a berlini egyetem kapufélfája előtt elsétálgattam, ujra megvillant lelkemben az a szomoru kép, a maga jeges, hallgatag tájaival s aequatori eszkimójával.

Szeretem azokat a tudósokat, a kik egy kissé költők is tudnak lenni s eszméik az érzelem szárnyán emelkednek a magasba. Kutassák az igazságot, hiszen ez a hivatásuk, de ne feledkezzenek meg arról, hogy az embert mégis az illuziók boldogitják.

Milyen szép pendant-ja pl. a Du-Boy Reymond-féle elégiának a Buckle lelkes dythirambja, melyet husz év előtt szintén Berlinben forditottam magyarra. Hadd álljon itt vigasztalásul.

*

Nagy Sándor vagy Napoleon óriási büntettei rövid idő alatt elvesztik hatásukat és a világ visszatér régi kerékvágásába. Ez a történet apálya és dagálya, — folytonos hullámzás, melynek a természet törvényei szerint, alá vagyunk vetve mindannyian. Ámde mindezek felett egy magasabb tünemény áll és miként az ár tovább özönlik és végtelen ingadozásában most előre tör, majd ismét visszavág: van egy, és csakis ez az egy, mi örökké tart.

A gonosz emberek tettei csak muló bajt okoznak, a jó emberek cselekedetei csak muló üdvöt és végül mind a jó, mind a gonosz teljesen megsemmisül, kiegyenlitik a következő nemzedékek s eltünik szemünk elől a futó századok örök mozgásában.

De a nagy férfiak tudományos felfödözései nem hagynak el bennünket soha. Ezek halhatatlanok. Örök igazságokat tartalmaznak, melyek tulélik a birodalmak romlását s tartósabbak, mint a küzdő vallási felekezetek harczai, sőt tanui az egymásra következő vallások elenyészésének. Minden vallásnak külön mérvei, külön szabályai vannak; egy bizonyos vélemény uralkodik egyik században, más a másikban. Mind eltünnek, mint az álom, mint a képzelem légvárai, melyek még árnyékot sem vetnek maguk után. Csak a tudomány felfödözései maradandók; egyedül nekik köszönhetjük mindazt, a mi való tulajdonunk. Örök időkre élnek. Soha nem fiatalok, soha nem vének; magukban hordják életök csiráját; tovább özönlenek egy örök, halhatatlan folyamban; lényegesen növekednek; önmaguk szülik később létre jövő folytatásaikat és igy a legtávolabbi utódokra is hatnak, sőt századok lezajlása után még termékenyebbek, mint kinyilatkoztatásuk pillanatában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

güket a párttekintetekre nem hajló elnök ellen.

Nekik olyan elnök kell, ki egyenesen a kormánypárt szolgálatában áll s állásának, hatalmának és tekintélyének egész sulyával nehezedjék az ellenzékre.

Magában a kormányban is vannak egyesek — köztük Baross és Szilágyi — kik Péchy ellen gyakran adnak kifejezést türelmetlenségüknek és elégületlenségüknek.

A pártban leghevesebb ellensége Gaáry, a Tisza-klikk e legvérmesebb és legfanatikusabb tagja, ki legutóbb tartott két felszólalásában kétszer tépte porba az elnöki tekintélyt.

Nyilt titok s erről a folyosón egész leplezetlenül nyilatkoznak — hogy Péchy Tamás elnökségének végső napjait éli. A most duló parlamenti vita első sorban őt sodorja le az elnöki székről.

Ebben az ülésszakban még megtürik — ha ugyan ő maga előbb le nem mond — de az ujra választandó képviselőház elnöki tisztére a kormánynak más jelöltje lesz.

Hogy ki? Ezt e pillanatban talán még maga Szapáry sem tudja.

Se ki, se be.

— Szapáry a váluton. —

Szapáry gróf még mind nem találta meg a bölcseknek azt a kövét, a melyről jó tanácsokat olvashasson le az ő elhatározásait illetőleg.

A nemes gróf ma ép oly tanácstalanul áll, mint a vita elején.

A különbség csak az, hogy most már tisztán állhat előtte a kérdés, hogy az ellenzéki párt tágitani nem fog.

Erről Szapáry gróf most már bizonyos lehet.

Ő azonban se ki, se be. Nem tudja mit tevő legyen.

Tanácskozik jobbra-balra minisztertársaival és a vezető elemekkel, de majd erre, majd arra az elhatározásra jut, hogy végre semmit se határozzon.

Pártjának fiatal tagjai, az ugynevezett fenegyerekek, többnyire, mágnások és kaszinói tagok, a két gr. Andrássy, gr. Hadik, Rohonczy a szeget szeggel politikáját javasolják.

Az öregebbje és tapasztaltabbja az ülések elnapolását. Ezek a szünettől remélik, hogy kiöli a lázat és meghozza a szükséges szélcsendet. Nehány a ház feloszlatását tartja az egyedüli módszernek.

Vannak órák és napok, ugy látszik ilyen volt a szerdai kritikus nap is, a mikor maga is az országgyülés feloszlatását tartja egyedüli kivezetőnek a maga által teremtett hinárból.

Ez az evickélés sokáig nem tartbat, mert az évnek és ülésszaknak meg vannak a maga halaszhatlan teendői.

Ilyen a delegációk összehivása, melyre az osztrák richsrath német választotta meg tagjait, ilyen a költségvetés letárgyalása, vagy indemnity kérése.

Az elsőnek össze kell ülni, hogy a közös költségvetés Danadiák hordájába megszavazza a pénzt, a másik tárgyaláson szintén keresztül kell esni, hogy zavartalanul folytathassák az államháztartást.

Vagy el kell tehát napolni az országgyülést hamarosan vélekednek a Szapáry gr. intimusai — hogy elmérgesedett kedélyeket ne találjon a költségvetés, vagy fel kell oszlatni, hogy idejekorán meg lehessenek a választások és az uj országgyülés mindjárt hozzáfoghasson a delegátusok megválasztásához és a költségvetés tárgyalásához.

Ezek véleménye szerint a kormány so káig nem állhat a váluton. Habozását le fog kelleni küzdeni és végleg határozni.

—F.

„Pester Lloyd" a „Ház"-ban.

Eötvös Károly a képviselőház csütörtöki ülésén mondott nagy hatásu beszédében a „Pester Lloyd" czimü kormány lap subvencziójának kérdésével is részletesen foglalkozott.

Beszédének e sok érdekes mégjegyzést tartalmazó része igy szól:

A t. miniszterelnök ur egy általam felhozott német nyelvü hirlapra vonatkozólag kijelentette azt, hogy az a német nyelvü lap a Pester Lloyd, a kormánytól semmifele szubvenciót nem kap. A szónok ezen szoros meghatározása értelmében az igen t. miniszterelnök urnak igaza lehet, mert nekem ellenkező adatom nincs. De én azt a szót: „szubvenczió" nem is használtam. A szubvenczió alatt azt értjük, hogy a kormány, vagy valamely párt, vagy valamely egyes ember határozott összegekkel jön egy lapnak segélyére.

Ily értelemben én ezt nem mondtam, nem is értettem, de beszédemből nem is érthette senki. Én csak azt állitottam, hogy azt hirdetésekben és hirdetési dijakban nyeri és állitottam azt, hogy erre nézve nekem hivatalos adatom van.

A t. miniszterelnök ur szóról-szóra azt állitotta beszédében: Határozottan tagadni merem" — ugymond — „hogy a kormánynak rendelete lenne arra nézve, hogy csak a Budapesti Közlöny és a Pester Lloyd kapjon bizonyos hirdetéseket." Itt megint kénytelen vagyok egy pillanatra megmaradni a szónál, mert az én hivatalos adatom csakugyan nem rendeletről, hanem meghagyásról szól. (Felkiáltások a szélső balon: Mindegy!

Ha a t. miniszterelnök ur egynek veszi a mint én azt egynek veszem, akkor kénytelen vagyok ezt a hivatalos adatot mindjárt rendelkezésére bocsátani, mert ebben az országnak egy nagyon előkelő hivatala világosan azt állitja, hogy ezen és ezen árverési hirdetményt a vett magas meghagyás folytán csakis a Budapesti Közlöny és a Pester Lloydban teheti közzé. (Mozgás a szélsző baloldalon. Ellenmondások jobbfelől.)

Igaz, hogy én több adatot is igértem, járok is utána, de a felszólalás és a t. miniszterelnök urnak tagadni merése megtörtént, azóta a hivatalokhoz sokkal nehezebben tudok e tekintetben jutni. (Derültség a szélső baloldalon.)

A többi adatok előterjesztésére nézve határozott időpontot nem mondhatok, mert kénytelen leszek ezen német nyelvü lapnak egyes számait, az ezer meg ezer hivatalos hirdetést megnézni és azon a nyomon kutatni de remélem azt, hogy miután ez magánembernek és képviselőnek igen nehéz s fáradságos munka, a t. kabinetnek pedig igen könnyü, mert csak egy meghagyásra van szüksége és az adatok mindjárt birtokában lesznek, kegyes, leend engem ettől fementeni. Ezt különben a háznak, ha a terembiztos itt volna mindjárt átnyujtanám, hogy adja oda a t. miniszterelnök urnak.

Azt mondja a t. miniszterelnök ur, és ezt igazán őszinte elismeréssel veszem tudomásul, hogy hiszen az Egyetértés és Budapesti Hirlap is, pedig hát ezek magyar nyelvü lapok és nem is kormánypártiak, kapnak hivatalos hirdetéseket. Igaz, t. ház, azok is kapnak: ámbár megjegyzem, hogy annyit, mint ama németnyelvü hirlap, egyáltalán nem kapnak, sem a Budapesti Hirlap sem az Egyetértés. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.

De hát azt kérdem, oda jutottunk mi Magyarországon, hogy a kormány a magyar nyalvü hirlapokat, még a neki hasznos hirdetések utján se segélyezze? (Helyeslés a szélső baloldalon.) Oda jutottunk-e, hogy a kabinet érdemet lát abban, hogy nem kizárólag a német nyelvü lapok kapnak segélyt? (Helyeslés a szélsőbalon.)

Holott a mi meggyőződésünk szerint, és bizony mondom, az önök benső meggyőződése szerint is, egyáltalán káros, sőt veszélyes irány az, hogy a német hirlapokat bármikép is segélyezzék az állam közpénzeiből. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Nem kizárólag e német ujság ellen van nekem kifogásom. Tudom én azt, hogy vannak nekünk egészen hazafias irányu és tiszteletreméltó tartalommal biró német nyelvü hirlapjaink, de azt, és e tekintetben ama t. lapnak semmiféle személyes megjegyzései engem meg nem renditenek, ismételten állitom, hogy ép e lap, melyet a t. kormány oly nagy segitséggel föntartani siet, igen gyakran egyáltalán nem különbözik nemzeti dolgaink megitélésében a legellenségesebb osztrák, hasonlóan német nyelvü hirlapoktól. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Mintha csak egy szülőnek szülöttjei volnának, mintha csak egy emlőn táplálkoznának. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Ámbár azt is meg kell jegyeznem, hogy az utóbbi napok óta az a lap is sokkal tárgyilagosabban, és hogy megmondjam, politikai értelemben, sokkal tisztességesebben nyilatkozik a parlamenti küzdelemről és abban pártunk eljárásáról is. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Nyilt levél.

Zeyk Károly országgyülési képviselő a következő nyilt levelet intézte választóihoz:

Tisztelt választók!

Kötelességemnek tartom azt, hogy tisztelt választóimat egy cselekedetemről értesitsem. Én a szabadelvüpárt kötelékéből, melynek hét évi képviselőségem alatt tagja voltam, kiléptem. E tettemet e levelem rendén önöknek indokolni sietek.

Egy törvényjavaslat tárgyaltatik jelenleg a képviselőház előtt, mely a megyék administratiójáról szól, s mely a megyei administratiót azon alaptételre építi fel, hogy a megye összes tisztviselői kinevezés utján léphjenek hivatalba. Miután a szabadelvüpárt ezen javaslatot magáévá tette, nekem, ki azt minden tekintetben károsnak tartom s mint képviselő az ellen vagyok kénytelen állást foglalni el, nem maradt más hátra, mint a szabadelvüpárt kötelékéből kilépni.

A megye egy ezredéves institutio, sok fázison, átalakuláson ment át és sokszor igen becses, igen nagy szolgálatokat tett e háznak. Egy ilyen, saját charakterünk és százados multunk compromissumából lassanként kifejlett institutiónkat, szerény véleményem szerint, nem megszüntetni, hanem a változott kor viszonyainak megfelelőleg tovább vinni, fejleszteni szükséges, — mint a hogy fejlesztették, tovább vitték századokon át őseink.

Igaz, mondatik, hogy nevezett törvényjavaslat a megyei autonomiát, önkormányzatot nem szünteti meg, sőt azt szélesebb alapokra fekteti; ugyde az autonomia, önkormányzat par exellence az az institutió, mely csak ott, csak azon a talajon élhet meg, indulhat virágzásnak, melybe már a multban beeresztette gyökereit, hol hosszu multtal, százados gyakorlattal bir. A nemzet charakteréhez és multjához ugyszólván hozzá kell hogy simuljon s vele egy egészet tegyen.

Erős autonomikus szellemmel bir ugy az angol, mint a magyar nemzet. Mindkettőnek régi önkormányzata van, s minő óriási eltérésekkel fejlődtek ki itt és ott az ez iránti institutiók. Szeretném én látni azt az angol államférfit, — ki Angliában egy magyar megyét construálni tudna, vagy azt a magyar politikust, ki itt az angol intézményeket meghonositani képes lenne.

Nem, az lehetetlen, itt és ott nem birna a dolog gyökérrel, gyökér nélkül ültetni pedig lehetetlen. Én meg vagyok győződve arról, hogy a mi megyénk a maga tisztviselőválasztási jogával, épen sok százados multja folytán egy olyan egybefort egy egészet képez, hogy a választási jog megszüntetése kegyelemdöfés volna egyszersmind a megyének is, mely egy ideig kellő galvanisatió mellett, talán fenn volna tartható, de elvesztvén maga alól az alapot, ezen élet csak mesterségesen idézett tengődés lenne, s a halál szükségszerüleg következnék be.

Ezzel szemben mondatik, hogy az állameszme megerősitése végett szükséges a kinevezés. Hogy ebben mekkora csalódás van, hogy menyire nem képes a kinevezés az államesmét megerősiteni, csattanósan Ausztria példáját bizonyitja. Ott minden tisztviselő kineveztetik s annyira meggyengült az állameszme, hogy a hány tartomány annyi felé huz. Választanak nálunk a megyei tisztviselők és s az állameszme szilárdan áll. Nem gondolom, hogy lenne valaki közülünk ki e tekintetben Ausztriával cserélni volna hajlandó

Ugyde a nemzetiségi kérdés, magyar nemzetünk fenntartása követeli az államositást, hangsulyoztatják urbi et orbi, csak az a baj, hogy ép az ellenkező polluson van az igazgság. Ugy egyes egyéneknél, mint nemzeteknél az egyéni, nemzeti erő, nem áll az általános emberi tuljdonképen, hanem ép azon sajátságokban rejlik, melyek azon egyént, nemzetet specailiter jellemzik. Arra, hogy egy nemzet be ne olvadjon az emberiség nagy tengerébe, hanem külön álhasson fenn, ép azon nemzetiségi sajátságok szerepelnek mint döntő momentumok melyek őt a többi nemzetektől elválasztják; — mindenesetre a nyelv első sorban, de ha egy nemzet oly sajátságos és régi institutiókkal is bir melyek őt minden más nemzettől elkülönzik, — bizony nagy momentummá fog az emelkedni nemzeti charactere tentartása érdekében. Egy ilyen institutiót látok én a megyében, s ép azért nem ohajtom azt az európai chablonok példája szerint rendezni, hanem azt, mint magyar specialitást s annál fogva nemzetünk egyik támaszát, a maga sajátságaival ohajtom fentartani. Mindennapi példák özöne bizonyitja továbbá azt is, hogy a vegyes nemzetiségü megyék a nemzetiségi kérdést egészen jól, egészen tapintatosan kezelik. Általában azt tartom, ne kuráljanak minket olyan betegség ellen, melyet nem birunk, nehogy az legyen végre belőle, hogy a sok erős orvosság miatt az ép, egészséges test is megromoljék.

Azzal is iudokoltatik továbbá és főképpen a választási rendszer eltörlése, mert a megyék közgyülése merőben képtelen azon szellemi és erkölcsi magaslatra emelkedni fel, mely szükséges arra, hogy a választás actusánál, minden egyébből eltekintve, csak a közügy lebegjen szemei előtt. Ez a vád a mennyire igazságtalan, ép oly mértékben volna kétségbeejtő, ha igaz volna. Szerencsére azonban nem igaz. Kikből áll a megyék közgyülése? Fele részben a megye legvagyonosabb polgáraiból, felerészben pedig választott tagokból. Felöleli tehát minden megye közgyülése a területére lakó legfüggetlenebb, legjobb elemeket.

Ha azonban ezen elemek is annyira demoralisálva vannak, hogy a választást rájuk bizni nem lehet, mindegy a kkor ennek az országnak az, hogy mi módon administráltatik; benne van akkor a rákfekély oly módon, hogy sorsa csak a végpusztulás lehet. Államot fenntartó miveltebb elem akkor már csak a városokban volna található. Bármennyire bizom azonban a városok erkölcsi anyagi erejében, nem bizhatom semmikép abban, hogy az összes megyék ily óriási mértékü demoralisatiójával szemben is elég erővel birjanak arra, hogy ez államot a végbukástól megmentsék. Hála azonban az egek urának, ennek ép az ellenkezője igaz. A legritkább esetben választatik ki egy kötelességét hiven teljesitő tisztviselő s általában a közgyülések a lehető legjobb elemeket igyekeznek magukhoz vonni.

Hogy visszaélés is történik, nem tagadom. Meri-é azonban valaki állitani azt, hogy a kinevezés mindig a legjobban esik ki? Hiba történik itt is, ott is, tökéletes nem lesz soha semmi, mit a tökéletlen ember kezel.

Valjon jobb lesz-é a közigazgatás kinevezett tisztviselőkkel? előttem erősen kérdéses. Én legalább nem birom megérteni azt, hogy az a miniszter, ki a megyei állásokra pályázók közül talán egyet sem ösmer, mi módon lesz azon kiváló helyzetben, hogy szerencsésebb kézzel válassza ki az arra hivatott egyéneket, mint a megye közgyülése, ki előtt azok személyesen ismerősök, sőt sokan annak apját, talán nagyapját is ismerték.

Én nem tudom még felfogni azt se, hogy egy Árva- vagy Turóczmegyéből, vagy a mi még valószinübb s mindenesetre többe esetben fog megtörténni fővárosunk járdájáról ide jövő egyén, miért fog itt jobban administrálni, mint a megye szülötte? Hogy mi az oka annak, hogy egy idegen jobban képes megérteni az itteni viszonyokból folyó azon érdekeket, melyeket előmozditani van hivatva? mint az, ki e viszonyok közt vált gyermekből férfivá, s ki talán sokszor azon viszonyok erős nyomását is érezte nehezedni vállaira.

Jól administrálni a viszonyok teljes ösmerete nélkül lehetetlen. Az administratió nem egyes paragrafusok pontos, de szolgai végrehajtásában áll. Ki jól akar administrálni, annak mindennap érintkeznie kell az élettel, s annak alakulásaihoz szabnia eljárásának módját. Egy egyszerü példa illusztrálja a dolgot. Az a szolgabiró, ki minden egyes községre nézve nem ösmeri azt az idő pontot midőn a nép ott legkönnyebben használhat fel utmunkára az nagy erélylyel csinálhat jó utat, de czél nélkül rontja meg a népet vagyonában, s munkáján bizonynyal nem lesz áldás. Mi módon birjon tudomással erről egy idegen, midőn ez nem megyénként, nem járásonként, de községenként váltakozik.

Hogy a közigazgatásra ne férne rá a javitás, nem tagadom, sőt reformálandónak tartom azt az egész vonalon. Megerősitendő volna p. o. a személyzet, hiszen a most tárgyalás alatt levő törvényjavaslat is hat tisztviselőből állit össze egy szolgabirói hivatalt. Reformálandó azonban azon az alapon, mely multtal bir, mely gyökeret vert minálunk. Szép dolog az önérzet, de ne hajtsuk azt akkora tulságba, hogy azt higyjük: mi jobbat tudunk ex abrupto létre hozni, mint a mit létre hozott egy ezred év története.

Ezeket óhajtottam, tisztelt választók, önökkel tudatni. Végül azonban meg kell jegyeznem, hogy ezen eljárásomnak nem az az értelme, hogy jövőre a szabadelvü kormánypárt ellen óhajtok általában állást foglalni el.

Nem, a szabadelvü párt általános irányát most is helyesnek, az országra hasznosnak tartom, mint tartottam akkor, midőn szerencsés voltam önök előtt programm beszédemet elmondani. Ezen törvényjavaslat ellen szavaztam, mert azt rossznak, károsnak tartom, egyebekben a szabadelvü párt által kitüzött irányban igyekszem haladni, mert ugy hiszem, az hazánk érdekének megfelel, annak anyagi és szellemi előhaladását munkálja.

Magamat további szives jóindulatokba ajánlva

Ajton, 1891, julius hó.

maradok
ZEYK KÁROLY.
képviselő.

Egy élet titka.

Wood asszonytól.

Az „Ellenzék" számára forditotta AMICA.

ELSŐ RÉSZ.

V.

A Gwinn kisasszony látogatása.

(Folytatás.) (13)

Clay nagyon el van foglalva?

— Csak ezt a tervrajzot kell kijavitani.

Szükség van rá mihelyt elvégezhetem.

Egy negyed órára félbe hagyhatja. Szeretném ha Dr. Bevaryhoz átmenne.

Nekem kellett volna mostan fél tizenkettőkor nála lenni, hogy egy beteg barátomat az ő társaságában látogassam meg. Mondja meg neki, hogy Sir Mihály van nálam, s vele kell kimennem, tehát lehetetlen igéretemet ő vele megtartanom. Mondja meg Bevarynak, nagyon sajnálom hogy ezek a dolgok mindig ilyen rosszul ütnek ki.

Clay, menjen egyenesen a rendőri szobájába, ne törödjön a betegekkel mert küküllönben Bevary mérgelődni fog a késedelmemen.

Ausztin távozott. Dr. Bevary az udvartól balra a főutczában egy csinos házban lakott, hogy oda jusson Ausztinnak a Daffodil örömébe vezető forduló előtt kellett elmenni.

Ha Dr. Bevary az udvartól jobbra lakott volna, gyakorlata sokkal excluzivabb lett volna, de az orvosok nem változtathatják mindig a helyüket, igen gyakran a körülmények teszik meg azt helyettük.

Dr. Bevarynak nagy összeköttetései voltak s alig volt egy kis szabad ideje.

Ausztin a házhoz ért. A nyitott ajtó előtt egy zárt kocsi állott, s az ajtón belől az orvos legénye.

— Uram — mondá a legény — Dr Bevary el van foglalva, egy beteg lady van nála. E pillanatban különösen el van foglalva de azt gondolom, hogy nem sokáig tart.

— Várakozom — mondá Ausztin.

Ő nem tartotta szükségesnek hogy a Hunter Henry ur utasitását pontosan kövesse s minden teketoria nélkül megfordult, hogy az előszobából bal kéz felé nyiló kis dolgozó szobába lépjen.

— Ne oda tessék menni, állott utánna a legény, s jobb kéz felől a szalonba vezette miután a Doktor és a betege a rendelő szobában voltak.

Ausztin már tiz percz óta türelmetlenkedett. Miért tartóztatja fel bár melyik beteg ilyen hosszasan, a saját házánál? — De ime kijöttek. A lady, egy nagyon veres képü, kövér termetü, öreg asszony, a legény segitségével a zárt kocsiba helyeztetett. — Ausztin az ablakból nézte őket. Ekkor a kocsi elment.

A Doktor nem ment a szalonba. Ebből Ausztin azt következtette, hogy a legény elfelejtette az ő ottlétét megmondani. Az előszobán átmenve a Doktor privát szobája ajtaján kopogtatott s belépett.

— Hunter Henry ur meghagyta, hogy a betegeket ne vegyem számba, — kiáltá vidáman azt gondolva, hogy az orvos egyedül van.

De meglepetésére egy beteg volt ottan egy lady; Bevary mellett ült, sebessen és komolyan beszéltek, oly komolyan, mint ha a nemzet ügyeinek minden sulylya az ő vállukra nehezült volna.

— Gwinn kisasszony volt. A virágai meg lelték helyüket, az asztal közepén egy vázában voltak. Ausztin egy pillantásra meglátott mindent.

— Ugy, te vagy az, Clay Ausztin! — kiáltá az asszony. Épen most mondtam el dr. Bevarynak, hogy te megtagadtad tölem annak az embernek az adreszét, s a véleményét kértem ki, hogy a törvény kényszerithet e annak a megmondására azért jöttél utánnam, hogy jobban meggondolva a dolgot szólsz?

Ausztin határozottan meg volt lépetve. Lehet, hogy csak képzelte, de neki ugy tetszett, mint ha Bevary egy futó tekintettel óvatosságra figyelmeztette volna.

— Clay ur — mondá — ezt a ladyt illeti a látogatása?

— Nem uram, önhöz jötttem. Sir Wilson Mihály dologban jött le, s Hunter Henry ur nem lesz képes az önnek tett igéretét beváltani. Azt izente, hogy nagyon sajnálja, de nem az ő hibája.

Dr. Bevary intett a fejével.

— Mondja meg neki, hogy épen át akartam küldetni és tudatni vele, hogy én sem mehetek vele, tehát minden rendben van. Majd valamelyik nap—

Egy éles sikoltás, a szenvedély, düh, s majd nem a rémület sikoltása halszett. A Gwinn kisasszony ajkairól jött: a doktor félbeszakitotta mondatát, s ijedve fordult feléje.

Ugyan jó, hogy azt tette; ugyan jó, hogy a kezeit megfogta. Mert a következő pillanatban kitörte volna velük az ablakot, s talán saját magát is összezuzta volna. Sir Wilson és Hunter Henry hajtották el a kabrioletben az ablak előtt. Gwinn kisasszony az utóbbit nézte, és arra mutatott.

— Látja azt az embert? Látja? lihegve Ő az; nem azt mondom aki hajt; a másik az amelyik erről felől ült. Oh, dr. Bevary, ugy-e elhiszi már a szavaimat? ő az akivel Kettenfordban találkoztam; és ime itt van ismét! Eresszen, had menjek utánna!

Oly erős volt mint egy megdühödött vadállat, s. viaskodott az orvossal, hogy szabaduljon töle. Bevary intett Ausztinnak, hogy ügyeljen az ajtóra, és ekkor heves küzdelem következett. Végre sikerült Bevarynak az asszonyt egy karos székbe ültetni, s a kezeit fogva előtte állott, eleinte hallgatva. Aztán beszélni kezdett vele, nyugodtan és csilapitólag, s oly szeliden, a hogy egy gyermekhez beszélt volna.

— Édes kisasszony, mi lesz magából ha indulat rohamainak igy átengedi magát? Azt hiszem, hogy ha nem állok ellent kiugrott volna az ablakon. Az ugyan szép dolog lett volna! Vagy egy hónapig itt feküdhetett volna a házamnál.

— Ha nem tartóztatott volna vissza, megállithattam volna azt a kocsit volt a haragos válasz.

— Megállithatta volna a kocsit! Azt a könnyü kabriolettet mely egy óra alatt tiz mértföldet halad! Mikorára kegyed az ajtom elibe jutott volna, az már a szemhatárról eltünt volna. Hogy az emberek képesek London utczáin ily sebessen hajtani azt én nem értem.

— Hogy találjam meg? Hogy találjam meg?

E szavakat Gwinn kisasszony a kétségbeesés, gyötrelmével mondta. Hallgatói bár menyire hibáztassák indulatos kitörését, de lehetetlen volt, hogy részvétet ne érezzenek iránta. Gwinn kisasszony a doktor karjára tette a kezét

— Dr. Bevary, lesz segitségemre, hogy őtet megtaláljam? Látta őtet? Megjegyezte magának?

— Anyiban igen, hogy láttam, hogy két személy ült a kocsiban, s hogy azok férfiak voltak és nem nők. Bizonyos benne, hogy az az ember volt akiről beszélt? Nagyon könynyü egy olyan ember azonosságában tévedni ki ily gyorsan tünik el előttünk.

(Folyt. köv.)

Kedélyfejlesztés a leányiskolákban.

— Két czikk. —

II.

Felesleges mondanom, hogy a gyermeknevelésnél nem az a czél, hogy a gyermek fejét egy sereg betüvel, szabálylyal teletömjük. Még az sem, hogy habár hasznosabb tárgyak aprólékosabb tudását követeljük tőlük. E tekintetben a tanitó vagy — egy erős bölcsességgel alkotott magyar kifejezéssel élve — tanár előtt egyetlen czél az lehet, hogy a tanulóban ébren tartsa a tudnivágyat s a gyermeknek önérzetét fejlessze, hogy mikor hivatásának legalsóbb sejtelmére ébred, önként, nogatás nélkül, csupán a tudást szomjazó lélek becsvágyától sarkalva tanuljon és haladjon többről-többre, mig elér ama magas fokra, hol szelleme már azon tudat gyönyörét élvezheti, hogy ő is része a Végtelennek!

Az általam emlitett helyen épen erre törekedtek. Természettudományokat, nyelve-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

...történelmet, számtant, magyar irodal-
...ott is tanitottak, mint más helyeken, de ...kivánták, hogy a növendék gépileg ta-...üljön, hanem gondjuk volt arra, hogy minden tárgy tanulásánál önként jöjjön rá ...népre, az igazra s azon vonásokon, me-...lelkét megragadták, a növendék tudni-...vágya izmosodjék.

S ha ott egy fiuiskolában ez a törek-...és ez a módszer bizonyult leghelyesebbnek, annyival inkább van annak helye leányis-kolákban, hol tulajdonképen a fő dolog mellett minden egyébb csak mellék czél le-het. Tudományos képzettséget nem csak itt, ...nem magasabb fiuiskolákban is csak rela-tiv értelemben adhatunk s azt hiszem nem ...tévedtül állok azon véleménynyel, hogy az a tudomány, mit a növendék az iskolában nyer, csupán alapvetése lehet azon mivelt-ségnek, mit később magánolvasmányai foly-tán sajátit el.

A mi tantervünk a czélra nézve nem tévesd. Ott van pl. az irodalom tanitása, melynek czéljául a következőket jelöli: „Az irodalom megismertetése fő vonásokban, a ki-válóbb irodalmi termékek olvasása, fejtege-tése és átértése által a növendéket beavatni a nemzet szellemi életébe, s ez úton fejlesz-teni ugy nemzeti érzületét, mint erkölcsi ér-zékét.“

Ott áll a történelem tanitásánál vilá-gosan megjelölve: „a magyar nemzet s ille-tőleg egyébb nemzetek erkölcsi s szellemi ki-fejlődésének és kiemelkedő történelmi férfi és nőalakoknak megismertetése által hatni a növendékek nemzeti érzületénok és jellemé-nek fejlesztésére. Az ének tanitásról kimondja, hogy: „az érzelmek legtökéletesebbben és leg-közvetlenebbül az ének által fejeztetnek ki s ezen azért az ének a legfontosabb aestheti-kai és ethikai képző eszközök egyike.“

Ezeket mind igen helyesen irta körül tantervünk. A rajztanitás czéljául is a szép érzéknek, a tisztaságnak, a rendszeretetnek és a szépérzéknek fölébresztését vallja. Szép, igen szép, csak arról nem igen gondoskod-tak, hogy helyes módon, hogy e kivánt czélok a növendékeknél biztosan éressenek el. Az iro-dalmi kézikönyveknél pl. majd kivétel nél-kül hiányos — legalább leánygyermekek ne-velésének szempontjából hiányos productu-mokat engedélyeznek. A legtöbb e nemü munka nélkülözi azt a hatalmas eszközt, mely a növendék lelkét e tárgyhoz tudná bilin-cselni. Különösen az ujabb tankönyvek le-hetnek e következményeiben erősen káros hatásban. A magyar nyelvtanban pl. elértük azt, hogy 10 –12 vagy tudja isten hányféle határozót ismertet, de azt figyelmen kivül hagyja, hogy édes anya nyelvünk szépsége, nagysága épen abban rejlik, a mit tulajdonké-pen nem is lehet rideg szabályokba szori-tani. Irodalmi tankönyveinkbe tudományos pontossággal meg van határozva a tragi-kum és komikum és azoknak külömböző fajai, — egész halom képlet van a gly-koni, asklepiadesi, alkajosi, anapestus cho-riambus, triolett, sonett, madrigal, stauza versszakok rim és ütem meneteiről, de szem-lélhetően kimutatva azt, hogy pl. valamely világirodalmi jelentőségre emelkedett drá-mában, mi tulajdonképen a megkapó, hogy a nagy erények mily hatalmas csatát viv-nak az emberi gyöngeségekkel, a szenvedély lázas csapongása mily bonyodalmakat, katas-trófákat idéz elő az egyén erkölcsi világában s mi a dráma költészet becsét képezi t. i. hogy az örök emberi érzések viharzását vagy csöndes hullámzását minő vonásokkal fejezi ki, irja le, testesiti meg egyik vagy másik lángelme, mondom, ezt szemlélhetően kimu-tatva egy költészettanban sem láttam.

Történelmi tankönyvünk is van elég, melyekben az események több kevesebb el-téréssel általában hasonlóan beszéltetnek el. De azt, hogy történelmünk miként épült rendre a nemzeti közérzületen, a nemzetek erkölcsi ereje mily arányban szolgált a hala-dásra, a historia, az élet eme mestere mily következetesen vitte át a maga örök és eltö-rülhetlen igazságait a népek életén s minő erkölcsi biztositékok képezik a nemzetek lét föltételeit, a magyar nép függetlenségi jogos harczainak emléke mennyire kell, hogy ta-nitó, intő hatással birjon a jövő nemzedé-keire, mindezekből tankönyveink édes keve-set nyujtanak. Hát az ének, a rajztanitás nem tért-e el eredeti czéljától. Tessék meg-hallgatni: hány iskolában forditanak gondot az énektanitó urak arra, hogy a leányok azokat a dalokat tanulják, melyekben a ma-gyar nép szive dobban meg. Pedig az ének-tanitó csakugyan leghatalmasabb eszköze a kedélyfejlesztésnek! De hogyan szálljon át a magyar nép érzése, költészete, melyben egy egész ezeréves mult öröme cseng és bánata sir föl, hogyan szálljon át a csiricsiri vagy mit én tudom, miféle, de bizonyára legke-vésbé magyar szellemü dalokból?

És ugy vagyunk a rajzzal. Ma már leg-többnyire csak mértani rajzot tanitanak s alig forditanak valami gondot itt-ott a sza-badkézi rajzra, holott a szépérzéket ez fej-leszti. És bizonyos vagyok felőle, hogy külö-nösen egy leánygyermek többet tud gyönyör-ködni egy egyszerü rózsalevelen, mint bár-mily pontosan kihuzott mértani vonalokon!

Nó, de elég legyen ebből ennyi! Száz szónak is egy a vége. Olyan módon, a mint az itt irva áll, nem igen lehet áldásos mun-kát végezni. És ha nem forditnak több gon-dot a leányiskolák a kedélyfejlesztésre, ha inkább törekednek arra, hogy a leánygyer-mekek fejébe egy sereg betüt verjenek, mint arra, hogy a növendékek lelkükkel csüngje-nek a valódi szépen és igazon a női nevelés czélját: az igazi müveltséget soha el nem lehet érni.

Helyes módon előadott költészettan, tör-ténelem s más efajta tárgyak, lelkiismerete-sen ápolt dal, énektanulás s mindenekfölött helyesen s mindig alkalomszerüen választott korhoz illő olvasmányok képezik a kedély-fejlesztés leghatalmasabb eszközeit. Egy maga helyén növendék kezébe adott olvasmány többet ér a leánygyermek nevelésénél, mint a világ minden lánczszabálya, vagy térfogat-számitása. Kedélyt különben minden tárgy tanitásánál lehet fejleszteni, csak tapintat és jóakarat legyen hozzá. A mit az a leány-gyermek megtanul, mint leczkét, talán el-felejti, talán összezavarja, de azokat a be-nyomásokat, miket fogékony lelkére a tapin-tatos nevelés tett, nem törli el semmi és azok alatt a benyomások alatt fejlődik a női kedély, mely méltó lesz, hogy együvé tartó kapcsa és megnemesitő lelke legyen a társa-dalomnak.

SZABÓ JENŐ.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, julius 18.

Az első vasárnap.

Holnap lép életbe a vasárnapi munka-szünetről hozott törvény.

Ezt a törvényt tulajdonképen az Isten hozta s az emberek szentesitették. Ez a tör-vény évezredeken keresztül fenállott s vég-rehajtásáról, más müvelt nemzetek már régen gondoskodtak.

Ezt a törvényt az iparnak nevezett emberverejtékkel élő moloch a porba vetette A humanismus fölemelte a porból és meg-tisztitotta. Ott ragyog a többi humanus tör-vény között, üdén, fényesen, mint a teremtés hetedik reggelén az Isten kezében.

A törvényhozók, azt mondják rá: — „szent!“ A mánkások azt mondják: „áldott!“

A hetedik napi munkaszünetet megpró-bálták már a francziák tizednapossá változ-tatni. Nem ért semmit. Az ember testalko-tásának nem felelt meg. A munkás fáradt maradt; az erők megernyedtek; az elcsigá-zott test a munka gyötrelmében gyorsabban sietett a pusztulás felé.

A hetedik nap az igaz, természetszerü, az áldott. Ezt azelőtt csak a biblia tanitotta és a vallások Ma már tanitja a természettu-domány is.

1891. julius 19-ike a magyar parla-mentnek magas humanus érzését hirdeti. A politikai gyásznapok közül ugy emelkedik ki, mint a karácsony az ünnepek közül Krisztus a latrok közül.

Az ezentul ránk virradó vasárnapok. meg vannak szentelve a törvényhozás által s meg van általa szentelve a pihenő ár-nyék, amelynek ölén minden hetedik napon üdülést talál a becsületes, — a méltányolt munka.

— **A temető mellett** egy kápolná-nak, s kapcsolatban ezzel egy halott kama-rának épitése elodázhatatlan szükséges. Polcz Rezső városi képviselő, mint tudjuk, javasla-tot is tett ebben a tárgyban a városi köz-gyülésen. Felvetjük a sajtóban is a dolgot, mert egy tágas hulla kamara, a mely főleg járványok alkalmával a halottak elhelyezésére szolgálna égetően szükséges. Többen vannak még, a kik élénken emlékeznek az 1872 évi rettentően pusztitó járványra, a midőn na-ponta százával temették el Kolozsvárt min-den harangozás nélkül az embereket. A jár-vány nagymérvü pusztitásának ekkor is az volt az oka, hogy az elhaltak közül, főleg a szegényebb osztálybeliek holtteste az elteme-tésig a városon szerte szét hevert minden óvintézkedés nélkül és terjesztette a pusztitó ragályt. Jó lesz egy ilyen második csapásnak elejét venni. Kolozsvár lakósságának száma nem oly nagy, hogy az emberélet nálunk na-gyon olcsó lenne, azért kellő időben meg kell tenni minden oly intézkedést, mellyel a felmerülő járványok terjedését megakadályoz-hatjuk.

— **Tisztelt laptársunk** a „Ko-lozsvar“ aprehendál, hogy már előtte érte-sültünk azon hirről, hogy a K. szerkesztője Relle Iván lesz. Sajnáljuk laptársunk harag-ját s még inkább kétkedését állitásunk igaz-ságában, de ha már semmikép sem hiszen nekünk, kérdezősködjék csak a Sigmond Dezső-nél tegnap tartott értekezlet határozata fe-lől, — hátha akkor kevésbbé fog neheztelni reánk!

— **A kolozsvári** méhészeknek ked-ves vendégük van. Sotér Kálmán hontme-gyei nagybirtokos s hazánk kiváló méhészeti irója érkezett Kolozsvárra, hogy egy pár na-pot itt töltve meggyőződést szerezzen a köz-ponti és közel vidék méhészeti állapota felől. Itt időzése alatt Bodor László, Turcsányi Gyula és Szentgyörgyi Lajoshoz van ebédre meghiva. Ma tiszteletére a Herczegovinában társas vacsora rendeztetik. A nagynevü mé-hészbarát Szentgyörgyi Lajos vendége.

— **E. Kovács Gyula** már e hó 12-én befejezte estélyeinek rövid de diadal-teljes sorát Déván, hol az intelligentia szi-nének jelenlétében tartotta meg az utolsót. Ez alkalommal a jelenvolt derék főispán Po-gány György az estély végével meleg kéz-szoritások között e szavakkal vett bucsut a müvésztől: „Szép hangját, nemes lel-kesedését, testi és lelki erejét az isten sokáig tartsa meg!“ Dé-váról Ugocsa megyébe Nagy-Szöllősre rán-dult a szabadságidejét élvező E. Kovács hol háromszor lépett föl lelkes és szép szá-mu közönség előtt. A második előadás után 69 teritékü bankettet rendeztek tiszte-letére hol a felköszöntőknek, melyek sorát az alispán nyitotta meg, vége hossza nem volt; utolsó fellépte alkalmából pedig értékes ajándékkal lepték meg. Játszta „A vasgyá-rost.“ „Jakab urfit“ és Nyáray Bélát a „Fény árnyaiban“. Ott tartózkodása alatt Ugocsa megye köztiszteletben álló alispánjának Szent-pály Istvánnak, gyermekkori pajtássa, tanuló társa és szeretett barátjának volt tenyéren hordozott vendége. A jövő héten Abrudbá-nya vendége lesz E. Kovács Gy. hol szintén hármat játszik.

— **A kofák és a tanács.** Az ipari munkának vasárnapi szünteléséről szóló tör-vényt Kolozsvár tanácsa roszul magyarázván elrendelte, hogy a tej, gyümölcs és kenyér elárusitással az illetők ezentul vasárnap föl-hagyjanak. A tanácsot nyilván 3. §. II. rész 6. szakasza vezette félre, mely a „kofák“ üzletéről szól; mert nem tudják, hogy a Ki-rályhágón tul a kofa elnevezés nem azt je-lenti mit nálunk, azaz nem a gyümölcs, tej, kenyér elárusitóját jelenti, hanem a „grajsler“ egy alsóbb nemét. Ez a törvény idézett ré-szének 10-ik szakaszából egész világosan ki-tünik, mert „a fogyasztó közönség igényei a folytonos üzembe tartást“ megkövetelőnek jelzi „a tej gyümölcs és kenyér elárusitásá-nál“ (3. §. II. 10.) Ez természetes is mert ezek olyan szükségletek, a mit előre nem is helyes, de uri házaknál nem is szokás be-szerezni. — Mint halljuk a tej, gyümölcs és kenyér elárusitók a dolget nem is hagyják annyiban, orvoslásért folyamodnak. Hátha esetleg az üzletükben okozott kár, a törvény félremagyarázójával fogják a törvény utján megtérittetni. Ma még nem késő. Vonja visz-sza a hatóság elhibázott rendeletét.

— **Eljegyzés.** Dr. Bodor Zsigmond Kis-Küküllő vármegye tiszti főorvosa folyó hó 16-án tartotta eljegyzését Ilyés Gizellával m. sályi nagybirtokos Ilyés Albert kedves és bájos leányával.

— **Hegedüs Sándor** orsz. képvi-selő, mint bpesti levelezőnk irja már annyira helyre állott, hogy fürdőre mehet, s a kép-viselőháztól szabadságot nyerve, orvosi ta-nácsra, családjával együtt Emsbe és onnan Ostendebe utazik. Üdülésének eddigi ideje alatt tartózkodási helyén, Svábhegyi nyara-lójában, nemcsak a miniszterek, államtitká-rok és a kormánypárt kiváló tagjai látogat-ták meg nagy számmal; de az ellenzék ve-zérférfiai is, gróf Agponyi Albert, Helfy Ig-nácz, Horánszky Nándor stb.

— **„Funtinelli“-nek** hivják a gyalui havasoknak azt a pontját, a hol Vas-várit vitéz honvédeivel a szabadságharcz ide-jén 1849. julius 13-án az oláh lázadók le-gyilkolták. Az elesett oláh martalóczok sirjait kereszt jelöli, mig a magyar honvédek sirja jeltelen. Mi legelőször szólaltunk fel a folyó év elején lapunk tárczájában az iránt, hogy Vasvári és vitéz honvédeinek emlékére a „Funtinelliben“ siremlék állittassék. Felem-litjük most ismét. A funtinell eme részének képe, a hol Vasvári elesett, most már lefo-tografirozva is látható a Márton Kálmán fő-téri kirakatában. Dr. Terner Adolf egyetemi tanár, midőn a havas e vadregényes báját, melyhez az önvédelmi harcz eseményeinek oly megrázó részlete füződik, lefényképezte, nagy szolgálatot tett e nagy napok iránti kegyeletnek is. Képben láthatja most legalább mindenki azt, a mi eddig Gyarmathy Zsigáné s Hóry Béla tollából csak irásban volt meg. Kivánatos volna, ha a funtinelli kép egy példánya az 1848—49. kolozsvári ereklye muzeumban is meg volna.

— **A kolozsvári fodrászok** gyü-léséről, lapunk tegnapi számában tévesen az lett irva, hogy a vasárnapi munkaszünet el-len mozgalmat inditottak. Mint most illeté-kes helyről tudatják, épen ellenkezőleg egy-más közt kötelező nyilatkozatot irtak alá, hogy a munkaszünetet mindenben megtartják s privát házaknál sem fognak dolgozni. Az értekezlet, melyen Smiedmayer Lajos elnökölt elhatározta, hogy az erdélyrészi fodrászokat felszólitja egy fodrász-egyesület létesitésére.

— **Leányiskola épület lerom-bolása** a templom mellől. A templomkö-rüli épületek rendre-rendre eltávolittatnak. A kath. leányiskola épületére is kimondták a szentencziát, még a f. é. folyamán elpusz-tul az impozáns egyház mellől. Épület anya-gából földszintes villaszerü épületeket tervez az egyház a libucz-utczában levő telkén. A leányiskola beköltözik a plébánia amaz épü-letébe, a melyben hajdan a Tauffer-kávéháza volt. Ez az épület már be is van osztva az iskolának, a mely czélra teljesen megfelel. Két tanitónő is nyer lakást az épületben, a tágas tantermek mellett marad helyiség tan-szermuzeumnak is és egy tágas nagy szoba vizsgákra, gyülésekre, ünnepélyekre diszte-remnek lesz berendezve.

— **Honvédségi gyakorlatok.** Ér-dekes és nagyszerü katonai gyakorlatok fog-nak tartatni Kolozsvártt a jövő hó 16-ától kezdve, a melyeken a Kolozsvártt állomásozó honvédségen kivül részt fognak venni az enyedi 2-ik honvéd zászlóalj és a deési 4-ik zászlóalj, az előbbi Krizmanics százados, az utóbbi Velle őrnagy parancsnoksága alatt. Augusztus 16-tól – 28-ig század és zászlóalj, 28-tól – szept. 2-ig pedig ezredgyakorlatok fognak tartatni, melyeknek bevégeztével M.-Vásárhelyre megy az összes honvédség s ott dandárgyakorlatokát fognak végezni. Szept. 4—8-ig pedig M.-Vásárhely, Sz.-Régen és Besztercze között a XII. hadtesttel zárgya-korlatok lesznek, a melyeken a király is részt fog venni.

— **A Cursalon és a jegenye fák.** A mi sétatérünkön a gyönyörü are-nánkban nagy mérvben üzetik a faipari in-dustria, sajnáljuk e régi tőrzsöket, de az vi-gasztal, hogy a kivágott tőrzsek bizonyára állás fákul szemeltettek ki az épitendő Cur-salonhoz. Ugy emlékszünk, hogy a sétatér igazgatóságának megbizása folytán Pákei La-jos épitőmérnök már réges-régen megtervezte a sétatéri Cursalon tervét épen az arénával kapcsolatba hozva, azóta pihen az épités kér-dése. E tervet mi is láttuk s annyit tudunk róla, hogy van ebben mindenről gondoskodva a mi a sétáló az ivó curát használó, a mu-lató közönség igényeit kielégiti. Megtalálja ebben a korcsolyázó és csolnakozó közönség is mit keres. Vannak azon tervben nagy con-czert és bál termek, éttermek, salonok, czuk-rászat buffettek, oszlopcsarnokok, fedett sé-tahelyek, kioszkok, korcsolya kötő helyek és számos terrassok. Ugy tudjuk a külömböző egyletek által összegyüjtve a pénz is meg van a tervezet megvalósitására, – mi késlelteti te-hát az ügyet?

— **Adóügyben hirdetmény.** Ko-lozsvár sz. kir. városában a folyó 1891-ik évre föld- és házbéradó után kivetett álta-lános jövedelmi pótadóról szóló lajstromok a városi adóhivatal irodájában (belkirály-utcza, Minorita atyák 15. szám alatti háza emeletén) folyó julius hó 18-tól bezárólag julius 25-ig nyolcz napi közszemlére kitéve vannak, hol is azokat mindenki megtekintheti. Ennélfogva fel-hivatnak az adókötelesek, hogy adókönyvecskéi-ket, ezen adónemeknek abba beiratása végett, a városi adóhivatalnál mutassák be és figyelmez-tetnek, hogy a kivetés ellen netaláni felszólam-lásaikat, és pedig: a) azon adakozók, kik e lajstromokban tárgyalt adónemmel már a mult évben megróva voltak, a lajstrom kité-telének napját követő 15 nap alatt; b) azon adakozók, kik e lajstromokban megállapitott adóval a folyó évre első izben rovattak meg, ezen adóval a folyó évre első izben rovattak meg ezen adótartozásuknak az adókönyvecs-kébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi Tanácshoz beadhatják.

— **A szépitő-egylet** javára özv. báró Bánffy Dánielné 5 frtot, Jelen M. Jó-zsef, Paget János, Csermák Gyula, báró Mansberg Sándor 1—1 frt adományozott. Az egyesület választmánya a nemesszivü adako-zóknak hálás köszönetét nyilvánitja.

— **Tambura zenekar.** A hires szabadkai Tambura zenekar, mely oly nagy közkedveltségben részesült a tavaly Kolozs-vártt, mától kezdve ujra hallható lesz az „Er-zsébet szálloda“ kerti helyiségében. A jeles zenekarnak egészen uj müsora van s bizo-nyára most is nagy pártfogásnak fog ör-vendeni.

— **Beszakadt a szoba** mennye-zete a szentpéteri utcza 3. sz. a. háznál a lakókkal. A mennyezet repedéseire a lakók, férj és feleség próbát akartak tartani, valjon megbirná-e őket, felmentek a padlásra s a mint ráállottak a menyezetre, az beszakadt velük s ők lépcső, vagy létra nélkül jutottak a szobába. Szerencsére könnyü börhorzsolás-nál egyéb sérülést nem szenvedtek. A rend-őrség jelentést tettek s miután a dolog éj-jel történt, a rendőrség nem tehetett egye-bet, mint hogy a háziakat a roskadozó szo-bából kiköltöztette.

— **Polónyi Gézához,** a kinek ál-lapota örvendetesen javul, h.-szoboszlói válasz-tói részvétnyilatkozatot intéztek a jövőre is biztositják őt teljes bizalmukról. A mérsé-kelt ellenzék vezérférfiai is tettek látogatást Polonyinál.

— **Csődbe jutott vállalkozó.** Kutlánya János épitészeti vállalkozó, ki a szé-kely vasutnál is mint vállalkozó szerepelt, csődbe jutott. Bejelentési határidő szeptem-ber 12.

— **Jack Párisban?** Mint egy pá-risi távirat jelenti, ott a mult éjjel a hasfel-metsző Jack által elkövetet büntényekhez hasonló bünesetnek jöttek nyomára. Az erő-ditványek körül az árokban egy meggyilkolt női holttestet találtak.

— **A Román királyné Bpesten.** Erzsébet román királyné ma reggel 7 óra 30 porczkor a predeáli rendes gyorsvonaton Budapestre érkezett. A királyné inkognitó-ban utazik s igy mellőzték a hivatalos fo-gadtatást. A központi személy-indóházban csak Lachnit János állomásfőnök várta a vonatot, melyből a megérkezés után a királynét hozó udvari kocsit kikapcsolták és a pályatest egyik külön vágányára tolták, mivel ő fel-sége pihenését nem akarták megzavarni. A királyné délelőtt 10 óra tájt ébredt föl és hagyta el az időközben ismét a pályaházba tolt kocsit. Erzsébet királynén mély nyomo-kat hagytak az utóbbi hetek izgalmai A fel-séges asszonyon meglátszik, hogy beteg. A mint lilaszürke ruhájában, virágos manilla-kalapppal a fején a kocsiból kiszállt, a ki-séretében jött Sachs román udvari uti mar-sal és Lachnit állomásfőnök támogatását vette igénybe, mig az udvari váróteremhe ment. A királyné után az udvari kocsiból Vacarescu Helén kisasszony szállt ki, az utóbbi időben oly sokat emlegetett udvarhölgy, a ki a ki-rálynéhoz hasonlóan szürke utiruhát viselt. Az udvarhölgy, arczán, melynek érdekes ro-mán tipusa van, szintén szenvedés nyomai látszanak, de azért gyöngéden ségédkezett a felséges asszonynak. Az udvarhölgy után Teo-dori tábornok és a kiséret többi tagja szállt le a vonatról. Erzsébet királyné az udvari váróteremben pár perczig, pihent s azután kisérétével az „Az angol királynő“ szállo-dába hajtatott, hol az első emeleti Dunára néző lakosztályban szállt meg. A királyné a szálloda vendégkönyvébe „Francea grófnő“ neve alatt jegyeztette be magát. Ingoknitó-utazásaiban ezt a nevet szokta használni. Különben a mai egész napot pihenésre szánta és sem ő felsége. sem kisérete nem hagyja el a szállodát. Este azonban a déli vasut in-dóházába megy s a 8 órai gyorsvonattal foly-tatja utját Velenczébe.

Idegenek névsora

(julius 18.)

Hungária szálló. Weisz Ottó kereskedő Jásszi Pick Julius kereskedő Berlin, Karpeles József kereskedő Lipcse, Sonnenfeld Gyula kereskedő N. Várad. Ráth Ferencz magányzó Deés, Rösszler Zsigmod magányzó Bpest, Opplnr Adolf magányzó Bécs Petrovics János kereskedő Bécs, Wintenitz Lipót kereskedő Bécs, Liffka József kereskedő Bécs

Blázini szálló. Hegyháti Sándr pinczér Arad, Gr. Lázár Imre birtokos Mező Erked, Dr. Benkö Gábor orvos Zilah.

Nemzeti szálló. Ransburg Viktor kereskedő Bpest, Brunauer József utazó Bécs, Dimitrianu C ma-gánzó Bukarest, Poahranszky K. utazr Bécs, Weil Izi-dor keresk Bpest, Prager Miksa kereskedő Bpest, Glück Adolf birtokos Alvincz

Erzsébet szálló. Tüzes Todor keresk. Sz.-Ujvár, Khon A. keresk. Debreczen, Eisner N. keresk. Bpest, Dr. Piritzer B. ügyvéd Szegszárd, Krikler J. hivatal-nok Bpest, Kolársky R kereskedő Reichenau, Komá-romi Andor kir. tanfelügyelő Beregszász, Haltrich Ká-roly kereskedő Borgóprund

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti távirata.)

Országgyülés.

Bpest, jul. 18.

A képviselőház mai ülésén foly-tatták a közigazgatási vitát a kor-mánypárt nagy bosszuságára.

Az első szónok Simonfay volt, a ki határozati javaslatot nyujtott be. Utánna Vályi Arpád beszélt nagyha-tással, mire a vitát berekesztették, hogy Szilágyi Dezsőnek ideje legyen a ku-riai biráskodásról szoló törvényjavaslat beterjesztésére.

Szilágyi általános figyelem között be is terjesztette ezt a mai ülésén.

Bpest, jul. 8.

Ma tétettek hivatalosan közzé azon rendeletek, melyek a Románia ellen meg-torló rendszabályokat megszünteti.

A rendeletek azonnal hatályba lépnek.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér*)

Válasz Dr. V. urnak.

„Ha nem szóltál vala,
Okosabb maradtál vala“

Uraságodnak az „Ellenzék“ 160-ik szá-mában nagy általánosságban tartott, s a mi nyilt levelünkre adott válasza az uraságodat terhelő kettős gyilkosság vádjával szemben nemhogy czáfolatnak elfogadható volna, sőt ellenkezőleg uraságod önmagát itéli el abba, mert minden józaneszü ember (s hála Égnek mi is azok vagyunk) beláthatja, hogy ha uraságod e vádat megczáfolni képes volna önmaga ellen kérne vizsgálatot, de mert erre képesnek nem érzi magát, jónak látja azt mellőzni.

Minthogy pedig a csak hatodrészben megejtett birói elővizsgálat minket arról győ-zött meg, hogy uraságod bünös fentartjuk vádjainkat mindaddig, mig azokkal szemben önmaga ellen vizsgálatot nem kér.

Hogy a búbánat némelyekre végzetessé válhat, az lehetséges, de hogy a Mammon-imádás, a mértéktelen birvágy rendsze-rint végzetessé szokott válni, arra uraságod esete — ekklatáns példa!

Az ártatlan áldozat örök tisztelői.

Elveszett
ma délután két kis szürke szőrü mopszli ku-tya a megtaláló 10 frt. jutalomba részesül.
Pere István üzletében
Hidutcza.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelős-séget nem vállal a Szerk.

Iskola Alapitvány - Kolozsvari Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz. 1442—1891. Csikvármegye alispánjától.
bgy.

Pályázati hirdetmény.

Csikvármegyében Csik-Szereda székhelylyel rendszeresitett s lemondás folytán üresedésbe jött megyei **állatorvosi állásra** ezennel pályázatot nyitok, s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1888. évi VII. t.-cz. 133. §. értelmében felszerelendő folyamodványaikat

1891. évi augusztus hó 30-ig

hozzám nyujtsák be.

Ezen állás **400** frt évi rendes fizetéssel és **200** frt uti átalány élvezettel van egybekötve.

Csik-Szereda, 1891. évi julius hó 15-én.

BECZE ANTAL,
alispán.

701. (1—3)

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek tudomására hozni, hogy a legkitünőbb

PARKETET

szállitom **BESZTERCZÉRÓL**; ugymint: **koczkát és amerikait.**

Felvállalok bármily **parket rakásokat** és **vikszolásokat, écska parket kijavitásokat** kicsinyben és nagyban.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesitem és gyorsan.

A nagyérdemü közönség b. pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Bujáky Lajos
asztalos,

657. (1—2)

Kolozsvártt, Hosszu-szappan-utcza 35. szám.

A hires

szabadkai „TAMBURA“ zenetársaság

Kolozsvártt az

„ERZSÉBET-SZÁLLODA“

kerti helyiségében

ma kezdi meg előadásait

és mindennap esti 8 órától változatos müsorral fog játszani. 703. (1—3)

A CSONTHEGYI

sós és kénsavas GYÓGYFÜRDŐ,

mely rendkivül gyógyhatásu és üditő erejénél fogva a legnagyobb mértékben megérdemli a közönség figyelmét, az idén minden igénynek megfelelőleg van berendezve, s a fürdővendégek kényelméről gondoskodva van.

Kapható **hideg étel** és **kitünő bor.**

E fürdő közelségénél, olcsóságánál és gyógyerejénél fogva méltán megérdemli a közönség pártfogását

Teljes tisztelettel

658. (1—1) **a bérlőség.**

ELADÓ HÁZ.

KOLOZSVÁRTT,

a belkirály-utczai 28-ik számu

házas-telek

szabad kézből eladó.

Értekezni lehet délután 1—3 óráig a tulajdonossal, külmagyar-utcza 15. szám alatt.

650. (2—3)

!!Maradék potom áron!!

!!Még csak rövid ideig tart!!

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

VÉGELADÁS

GÁMENTZY JÁNOS-nál,

Főtér, Gróf TELEKI-ház.

Miután üzletem **rövid idő mulva** teljesen feloszlik, mintegy **20,000 frt értékü** raktáromat

eddig elé nem fordult olcsó árakban eladom.

Kereskedők részére nagy hasznavehető pártiek.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyó számlájok nállam rendezve nincs: **folyó évi julius havában** kifizetni sziveskedjenek.

620. (6—x)

!!A leszállitott szabott árakból ujabb, nagyobb engedmény!!

Kérjen!!

UDVARHELY MEGYÉBEN,

Székely-Udvarhely város mellett,

vasút állomáshoz közel

400 katastrális hold

KITÜNŐ TAGOSITOTT

FÖLDBIRTOK,

hirneves tégla és cserépgyárral,

nagy forgalmu **savanyuviz-kuttal**

és számos **bérházzal,**

folyó évi Szent-Mihály naptól

6 évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni:

UGRON ÁKOSSAL

645. **Székely-Udvarhelyen.** (5—5)

Tisztelettel van szerencsénk b tudomására hozni, hogy

BRASSÓBAN

fióktelepet létesitettünk, mely működését már megkezdette.

A fióktelep a modern graphicai követelményeknek megfelelőleg teljesen ujonnan van berendezve, a legkitünőbb gépekkel felszerelve.

A nyomda szakavatott vezetés alatt áll, s mindennemü

KÖNYVNYOMDAI

munkákat, és pedig: **hirlapokat, folyóiratokat, könyveket, füzeteket, iskolai értesitőket, okleveleket, részvényjegyeket, báli-, eljegyzési- és esküvői meghivókat, tánczrendeket, árjegyzékeket, körleveleket, falragaszokat, hivatalos nyomtatványokat stb. stb.** bármely nyelven is **gyorsan, izlésesen** készit el.

Felvállal mindennemü

LITHOGRAPHIAI (KŐNYOMDAI)

munkálatokat, **részvényeket, zálogleveleket, névjegyeket stb.,** melyeknek kiállitása **versenyez a fővárosi nagyobb müintézetekéivel.**

Raktáron tart mindenfele gyakorta előforduló nyomtatványokat, igy *ügyvédek, szolgabirák, kör- és községi jegyzők, tagositó mérnökök, kir. bir. végrehajtók* számára.

ÁRAI HATÁROZOTTAK, OLCSÓK.

E vállalatunkat is a nagy közönség jóakaratu szives figyelmébe ajánlva, vagyunk

Kiváló tisztelettel

615. (4—x)

„KÖZMŰVELŐDÉS“
IRODALMI és MŰNYOMDAI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

VÉGELADÁS

ÜZLETFELOSZLÁS MIATT

a volt Merza Gerő-féle

NŐI DIVATÁRU-ÜZLETBEN (Főtér)

potom áron!

A VÉGELADÁS CSAK RÖVID IDEIG TART.

621. (10—x)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvártt, belközép-utcza 38. szám.